

CZEŚĆ PIĄTA

HODOWLA ALOESU

ROZDZIAŁ 23

Wiele razy powtarzaliśmy, że czasami lepiej jest użyć świeżej rośliny. Idealnie byłoby mieć chociaż jeden egzemplarz u siebie w domu, jak to jest w zwyczaju na południu Stanów Zjednoczonych, czy w Meksyku.

Przy zakupie aloesu do celów leczniczych, należy upewnić się, że nie jest to tylko roślina dekoracyjna. Najlepiej wybrać *Aloe Vera* (aloes pospolity), który jest najczęściej spotykaną i najbardziej reklamowaną odmianą aloesu w Stanach Zjednoczonych. Powinna być to odmiana „niebieska”, która rośnie najszybciej.

W następnych rozdziałach znajdują się niezbędne wskazówki pielęgnacyjne „lekarza w doniczce” (jak nazwał go Krzysztof Kolumb). Ta ostatnia część książki jest bardzo przydatna, ponieważ rzadko spotyka się literaturę dotyczącą pielęgnacji sukulentów. W dodatku, nie ma w nich zbyt wielu informacji o aloesach.

Proszę zapamiętać, że w tej dziedzinie nie ma reguł absolutnych. Należy eksperymentować! I to na każdy temat. Doniczki, nawożenia, czy wreszcie mieszanki kompostowej. Zawsze zdarzają się wyjątki potwierdzające regułę.

Uprawa aloesu w doniczkach w umiarkowanych i północnych strefach klimatycznych

W umiarkowanych strefach klimatycznych, w czasie pory letniej, aloes może być wystawiony w doniczce nazewnątrz lub wsadzony bezpośrednio do gruntu. Jeśli znajduje się w doniczce, w przypadku przymrozków lub innych ekstremalnych warunków pogodowych, musi być przeniesiony do domu.

Uprawiając aloes wewnątrz pomieszczenia, należy pamiętać, że aloes nie rośnie bez przerwy. Wydegnąć okres spoczynku, który w strefach umiarkowanych i umiarkowanych

ROZDZIAŁ 23

Jak sadzić i przesadzać aloes

WIELKOŚĆ DONICZKI

Aby być skutecznym w leczeniu, aloes powinien osiągnąć wielkość od 60 cm do 1 m wysokości. Kryteria te są oczywiście zmienne, zależnie od odmiany – małej czy dużej. Np. wersja chińska aloesu pospolitego, *Aloe Chinensis* nie osiąga więcej, niż 30 cm wysokości.

Aloes hodowany w mieszkaniu potrzebuje co najmniej trzech lat, żeby w pełni osiągnąć dojrzałość terapeutyczną. W Teksasie, albo w Meksyku w warunkach naturalnych, farmerzy zbierają liście aloesu po upływie około dwóch lat.

Wielkość doniczki odgrywa kapitalną rolę w osiągnięciu odpowiedniego wzrostu przez rośliny. Zmienia się on w zależności od warunków klimatycznych i miejsca przebywania rośliny – w mieszkaniu, czy na wolnym powietrzu.

◆ Uprawa aloesu w doniczce w umiarkowanych i północnych strefach klimatycznych.

W umiarkowanych strefach klimatycznych, w czasie pory letniej, aloes może być wystawiony w doniczce na zewnątrz lub wsadzony bezpośrednio do gruntu. Jeśli znajduje się w doniczce, w przypadku przymrozków lub innych ekstremalnych warunków pogodowych, musi być wniesiony do domu.

Uprawiając aloes wewnątrz pomieszczenia, należy pamiętać, że aloes nie rośnie bez przerwy. Występuje okres spoczynku, który w strefach zimnych i umiarkowanych

trwa sześć miesięcy. Jeśli posadzi się go w zbyt dużej doniczce, jak na jego wielkość to w krótkim okresie wzrostu nastąpi nadmierny rozwój korzeni. W rezultacie korzenie, niczym nie ograniczone, pochłoną całą energię rośliny zanim dojdzie do wykształcenia się liści. Najlepszym sposobem na przyspieszenie rozwoju liści jest ograniczenie rozwoju korzeni przy pomocy wielkości doniczki.

Dlatego też w mieszkaniu, średnica doniczki nie powinna przekroczyć 1/5 długości najdłuższych liści, gdy roślina jest jeszcze mała (ma 1 do 2 lat). Potem średnica może być większa, dochodząca do połowy najdłuższych liści i więcej, w zależności od wielkości rośliny. Po upływie 4 lat wielkość doniczki nie odgrywa już większej roli.

W uprawie na zewnątrz, średnica doniczki nie jest ważna, bez względu na wiek rośliny, gdyż grunt dostarcza jej pożywienia, nie wspominając o pozytywnym oddziaływaniu promieni słonecznych.

➤ Uprawa aloesu w doniczce w strefach zwrotnikowych i podzwrotnikowych.

Wymagania dotyczące wielkości doniczki w regionach o ciepłym klimacie są inne, niż poprzednio. Nawet jeśli aloes pospolity hodowany jest w domu, nie należy wahać się przed umieszczeniem go w doniczce o średnicy od 30 do 45 cm – nawet jeśli jest jeszcze niewielki.

W ten sposób roślina osiągnie pełną dojrzałość o wiele szybciej. Okres rozwoju rośliny jest w ciepłych krajach znacznie dłuższy, korzenie mogą więc rozwijać się w pełni i nie hamować wzrostu liści.

Uwaga: Niektórzy autorzy uważają, że ryzykownym jest umieszczanie sukulentów w zbyt dużych doniczkach, ponieważ korzenie otoczone są wtedy dużą ilością zimnego i wilgotnego kompostu.

Taki argument nie jest przekonujący, gdy weźmie się pod uwagę fakt, że bardzo duża doniczka stwarza bardziej naturalne warunki uprawy.

Aby uniknąć jakichkolwiek kłopotów, wystarczy „racjonować” wodę zgodnie z wymaganiami danej pory roku i kompost wymieszać ze sporą ilością piasku i perlitu, by zapewnić odpowiedni drenaż.

POTRZEBA PRZESADZANIA

Jeśli roślinę posadzi się w niezbyt dużej doniczce, należy przesadzać ją co roku, zgodnie z rytmem wzrostu.

W przypadku zupełnie małej doniczki, coroczne przesadzanie jest bezwzględnie konieczne, aby dostarczyć roślinom odpowiedniego kompostu (co nie wyklucza potrzeby używania, przynajmniej na początku okresu wzrostu roślin).

Bez względu na wiek aloesu, najlepiej jest zmieniać kompost każdego roku, dodając przy tym nawóz. Takie postępowanie przyspieszy jego rozwój.

Wiadomo, że roślina, ograniczona doniczką, bardzo szybko zużywa elementy odżywcze, zawarte w ziemi. Coroczne przesadzanie pozwoli na ich uzupełnienie, odpowiednio do jej wzrostu i potrzeb odżywczych.

Poza tym, wymiana ziemi ułatwia kontrolowanie stanu rośliny oraz umożliwia zlikwidowanie, w razie pojawienia się, insektów i szkodliwych mikroorganizmów.

Uwaga: Być może, niektórzy mogą kwestionować to, że aloes może rozwijać się będąc pozbawionym ziemi.

Prawdą jest, że w dawnych czasach mieszkańcy przyczepiali aloes nad drzwiami, jako symbol ochrony. Deszcz i wilgoć, zawarte w nocnym powietrzu stanowiły dla niego jedyne źródło wody. Aloes wytrzymywał w takich warunkach kilkanaście lat, a nawet zakwitał. Jest on sukulentem i potrafi zgromadzić duże zapasy pożywienia w swoich liściach.

SPOSOBY PRZESADZANIA

- ◆ Roślinę delikatnie wyjąć z doniczki. Jeśli jest to doniczka plastikowa, wystarczy lekko ją nacisnąć, aby wyjąć roślinę nie uszkodzając korzeni. Glinianą doniczkę, czasami lepiej jest rozbić, jeśli trudno jest wyjąć roślinę (zdarza się to, gdy korzeń wyszedł przez otwór drenażowy na zewnątrz, i gdy zaczyna wyrastać stamtąd odrost korzeniowy).
- ◆ Wytrząsnąć ziemię i usunąć grudki przyczepione do korzeni. Można pomóc sobie np. widelcem, lub innym spiczastym narzędziem. Trzeba uważać, aby nie przeciąć i nie

powyrywać korzeni rośliny. Usunąć stare, uschnięte korzenie i uszkodzone liście. Takie przycięcie rośliny wpływa na nią pobudzająco.

- ◆ Należy dokładnie obejrzyć korzenie, czy między nimi nie spacerują „niepotrzebni goście.” Być może jest też pleśń i inne pasożytnicze mikroorganizmy. Teraz, albo nigdy! Nie zapominajmy o tym, że przesadzanie i zmiana kompostu jest zawsze wstrząsem dla rośliny. Nie należy tego robić zbyt często. Rośliny nie posiadają przecież zmysłu koczowniczego!
- ◆ Trzeba zwracać szczególną uwagę na nicienie⁽⁵⁶⁾, które często występują u sukulentów. Wywierają one szkodliwy wpływ na ich rozwój (ponieważ na korzeniach tworzą wypukłości, łatwo można je zauważyć).
- ◆ Przy przesadzaniu, nie można zasypać ziemią dolnych liści, będą gniły.
- ◆ Trzeba wysterylizować doniczkę, jeśli chcemy użyć jej ponownie.
- ◆ Należy wysterylizować również ziemię – podgrzewając ją w piecyku, albo poddając działaniu pary przez kilka minut. Jeśli kupiona jest nowa ziemia (wysterylizowana), nie jest to potrzebne.
- ◆ Roślinę, po przesadzeniu, podlewamy obficie i przestawiamy ją w miejsce dość ciepłe. Wilgoć i ciepło są jej potrzebne, aby mogła szybko wypuścić nowe korzenie i w ten sposób zaadaptować się w nowym środowisku.
- ◆ Jeśli przesadzamy roślinę, która na czas letni była przeniesiona do gruntu, trzeba przedsięwziąć pewne środki ostrożności. Jej korzenie są o wiele większe. Należy uważać, by ich nie poprzecinać w czasie wykopywania. Przed włożeniem do doniczki, trzeba odczekać i obsuszyć trochę bryłę ziemi z korzeniami. Nie należy dodawać zbyt wilgotnego kompostu i nie podlewać przez tydzień! W przeciwnym razie istnieje ryzyko, że roślina zgnije.

WYBÓR DONICZKI

Nie wszyscy są zgodni co do tego, w jakich doniczkach powinno się hodować aloes. Czy lepiej używać doniczek plastikowych, czy też glinianych? Przy obecnym stanie wiedzy, nie można odpowiedzieć na to pytanie. Powszechna opinia skłania się raczej w stronę doniczek plastikowych.

Zaletą ich jest to, że przeciwdziałają zbyt szybkiemu parowaniu wody. Jest to atut dla tych, którzy posiadają dużą liczbę roślin, nie muszą ich wtedy zbyt często podlewać.

Ale aloes pospolity potrzebuje bardzo mało wody (trzeba raczej uważać, by nie podać go za dużo). Doniczki plastikowe są więc bardziej przydatne dla odmian aloesu, rosnących w ciepłych krajach, ponieważ „nie marzną im nogi” podczas zimnych nocy.

JAK CZĘSTO NALEŻY PODLEWAĆ

Nie zapominajmy o tym, że większość aloesów pochodzi z regionów bardzo ciepłych, gdzie opady atmosferyczne występują rzadko, albo nie ma ich wcale. Nie znaczy to, że nie należy podlewać aloesów. Ich zapotrzebowanie na wodę zależy od kilku czynników, przeważnie określonych i różni się od wielkości innych roślin doniczkowych. I chociaż prawda jest, że aloes jest rośliną bardzo wytrzymałą, nieodpowiednie podlewanie może skończyć się tragicznie.

PODLEWANIE ROŚLIN ROSNĄCYCH WENĄTRZ POMIESZCZEN

- Jeśli hodujemy aloes w mieszkanie, lub w szklarni musimy zwracać uwagę na jego reżim. Należy stosować się do zaleceń podanych w tabeli:

Noty: 1 - w zimie, 2 - wiosna, 3 - lato, 4 - jesień, 5 - zima, 6 - wiosna, 7 - lato, 8 - jesień, 9 - zima, 10 - wiosna, 11 - lato, 12 - jesień, 13 - zima, 14 - wiosna, 15 - lato, 16 - jesień, 17 - zima, 18 - wiosna, 19 - lato, 20 - jesień, 21 - zima, 22 - wiosna, 23 - lato, 24 - jesień, 25 - zima, 26 - wiosna, 27 - lato, 28 - jesień, 29 - zima, 30 - wiosna, 31 - lato, 32 - jesień, 33 - zima, 34 - wiosna, 35 - lato, 36 - jesień, 37 - zima, 38 - wiosna, 39 - lato, 40 - jesień, 41 - zima, 42 - wiosna, 43 - lato, 44 - jesień, 45 - zima, 46 - wiosna, 47 - lato, 48 - jesień, 49 - zima, 50 - wiosna, 51 - lato, 52 - jesień, 53 - zima, 54 - wiosna, 55 - lato, 56 - jesień, 57 - zima, 58 - wiosna, 59 - lato, 60 - jesień, 61 - zima, 62 - wiosna, 63 - lato, 64 - jesień, 65 - zima, 66 - wiosna, 67 - lato, 68 - jesień, 69 - zima, 70 - wiosna, 71 - lato, 72 - jesień, 73 - zima, 74 - wiosna, 75 - lato, 76 - jesień, 77 - zima, 78 - wiosna, 79 - lato, 80 - jesień, 81 - zima, 82 - wiosna, 83 - lato, 84 - jesień, 85 - zima, 86 - wiosna, 87 - lato, 88 - jesień, 89 - zima, 90 - wiosna, 91 - lato, 92 - jesień, 93 - zima, 94 - wiosna, 95 - lato, 96 - jesień, 97 - zima, 98 - wiosna, 99 - lato, 100 - jesień, 101 - zima, 102 - wiosna, 103 - lato, 104 - jesień, 105 - zima, 106 - wiosna, 107 - lato, 108 - jesień, 109 - zima, 110 - wiosna, 111 - lato, 112 - jesień, 113 - zima, 114 - wiosna, 115 - lato, 116 - jesień, 117 - zima, 118 - wiosna, 119 - lato, 120 - jesień, 121 - zima, 122 - wiosna, 123 - lato, 124 - jesień, 125 - zima, 126 - wiosna, 127 - lato, 128 - jesień, 129 - zima, 130 - wiosna, 131 - lato, 132 - jesień, 133 - zima, 134 - wiosna, 135 - lato, 136 - jesień, 137 - zima, 138 - wiosna, 139 - lato, 140 - jesień, 141 - zima, 142 - wiosna, 143 - lato, 144 - jesień, 145 - zima, 146 - wiosna, 147 - lato, 148 - jesień, 149 - zima, 150 - wiosna, 151 - lato, 152 - jesień, 153 - zima, 154 - wiosna, 155 - lato, 156 - jesień, 157 - zima, 158 - wiosna, 159 - lato, 160 - jesień, 161 - zima, 162 - wiosna, 163 - lato, 164 - jesień, 165 - zima, 166 - wiosna, 167 - lato, 168 - jesień, 169 - zima, 170 - wiosna, 171 - lato, 172 - jesień, 173 - zima, 174 - wiosna, 175 - lato, 176 - jesień, 177 - zima, 178 - wiosna, 179 - lato, 180 - jesień, 181 - zima, 182 - wiosna, 183 - lato, 184 - jesień, 185 - zima, 186 - wiosna, 187 - lato, 188 - jesień, 189 - zima, 190 - wiosna, 191 - lato, 192 - jesień, 193 - zima, 194 - wiosna, 195 - lato, 196 - jesień, 197 - zima, 198 - wiosna, 199 - lato, 200 - jesień, 201 - zima, 202 - wiosna, 203 - lato, 204 - jesień, 205 - zima, 206 - wiosna, 207 - lato, 208 - jesień, 209 - zima, 210 - wiosna, 211 - lato, 212 - jesień, 213 - zima, 214 - wiosna, 215 - lato, 216 - jesień, 217 - zima, 218 - wiosna, 219 - lato, 220 - jesień, 221 - zima, 222 - wiosna, 223 - lato, 224 - jesień, 225 - zima, 226 - wiosna, 227 - lato, 228 - jesień, 229 - zima, 230 - wiosna, 231 - lato, 232 - jesień, 233 - zima, 234 - wiosna, 235 - lato, 236 - jesień, 237 - zima, 238 - wiosna, 239 - lato, 240 - jesień, 241 - zima, 242 - wiosna, 243 - lato, 244 - jesień, 245 - zima, 246 - wiosna, 247 - lato, 248 - jesień, 249 - zima, 250 - wiosna, 251 - lato, 252 - jesień, 253 - zima, 254 - wiosna, 255 - lato, 256 - jesień, 257 - zima, 258 - wiosna, 259 - lato, 260 - jesień, 261 - zima, 262 - wiosna, 263 - lato, 264 - jesień, 265 - zima, 266 - wiosna, 267 - lato, 268 - jesień, 269 - zima, 270 - wiosna, 271 - lato, 272 - jesień, 273 - zima, 274 - wiosna, 275 - lato, 276 - jesień, 277 - zima, 278 - wiosna, 279 - lato, 280 - jesień, 281 - zima, 282 - wiosna, 283 - lato, 284 - jesień, 285 - zima, 286 - wiosna, 287 - lato, 288 - jesień, 289 - zima, 290 - wiosna, 291 - lato, 292 - jesień, 293 - zima, 294 - wiosna, 295 - lato, 296 - jesień, 297 - zima, 298 - wiosna, 299 - lato, 300 - jesień, 301 - zima, 302 - wiosna, 303 - lato, 304 - jesień, 305 - zima, 306 - wiosna, 307 - lato, 308 - jesień, 309 - zima, 310 - wiosna, 311 - lato, 312 - jesień, 313 - zima, 314 - wiosna, 315 - lato, 316 - jesień, 317 - zima, 318 - wiosna, 319 - lato, 320 - jesień, 321 - zima, 322 - wiosna, 323 - lato, 324 - jesień, 325 - zima, 326 - wiosna, 327 - lato, 328 - jesień, 329 - zima, 330 - wiosna, 331 - lato, 332 - jesień, 333 - zima, 334 - wiosna, 335 - lato, 336 - jesień, 337 - zima, 338 - wiosna, 339 - lato, 340 - jesień, 341 - zima, 342 - wiosna, 343 - lato, 344 - jesień, 345 - zima, 346 - wiosna, 347 - lato, 348 - jesień, 349 - zima, 350 - wiosna, 351 - lato, 352 - jesień, 353 - zima, 354 - wiosna, 355 - lato, 356 - jesień, 357 - zima, 358 - wiosna, 359 - lato, 360 - jesień, 361 - zima, 362 - wiosna, 363 - lato, 364 - jesień, 365 - zima, 366 - wiosna, 367 - lato, 368 - jesień, 369 - zima, 370 - wiosna, 371 - lato, 372 - jesień, 373 - zima, 374 - wiosna, 375 - lato, 376 - jesień, 377 - zima, 378 - wiosna, 379 - lato, 380 - jesień, 381 - zima, 382 - wiosna, 383 - lato, 384 - jesień, 385 - zima, 386 - wiosna, 387 - lato, 388 - jesień, 389 - zima, 390 - wiosna, 391 - lato, 392 - jesień, 393 - zima, 394 - wiosna, 395 - lato, 396 - jesień, 397 - zima, 398 - wiosna, 399 - lato, 400 - jesień, 401 - zima, 402 - wiosna, 403 - lato, 404 - jesień, 405 - zima, 406 - wiosna, 407 - lato, 408 - jesień, 409 - zima, 410 - wiosna, 411 - lato, 412 - jesień, 413 - zima, 414 - wiosna, 415 - lato, 416 - jesień, 417 - zima, 418 - wiosna, 419 - lato, 420 - jesień, 421 - zima, 422 - wiosna, 423 - lato, 424 - jesień, 425 - zima, 426 - wiosna, 427 - lato, 428 - jesień, 429 - zima, 430 - wiosna, 431 - lato, 432 - jesień, 433 - zima, 434 - wiosna, 435 - lato, 436 - jesień, 437 - zima, 438 - wiosna, 439 - lato, 440 - jesień, 441 - zima, 442 - wiosna, 443 - lato, 444 - jesień, 445 - zima, 446 - wiosna, 447 - lato, 448 - jesień, 449 - zima, 450 - wiosna, 451 - lato, 452 - jesień, 453 - zima, 454 - wiosna, 455 - lato, 456 - jesień, 457 - zima, 458 - wiosna, 459 - lato, 460 - jesień, 461 - zima, 462 - wiosna, 463 - lato, 464 - jesień, 465 - zima, 466 - wiosna, 467 - lato, 468 - jesień, 469 - zima, 470 - wiosna, 471 - lato, 472 - jesień, 473 - zima, 474 - wiosna, 475 - lato, 476 - jesień, 477 - zima, 478 - wiosna, 479 - lato, 480 - jesień, 481 - zima, 482 - wiosna, 483 - lato, 484 - jesień, 485 - zima, 486 - wiosna, 487 - lato, 488 - jesień, 489 - zima, 490 - wiosna, 491 - lato, 492 - jesień, 493 - zima, 494 - wiosna, 495 - lato, 496 - jesień, 497 - zima, 498 - wiosna, 499 - lato, 500 - jesień, 501 - zima, 502 - wiosna, 503 - lato, 504 - jesień, 505 - zima, 506 - wiosna, 507 - lato, 508 - jesień, 509 - zima, 510 - wiosna, 511 - lato, 512 - jesień, 513 - zima, 514 - wiosna, 515 - lato, 516 - jesień, 517 - zima, 518 - wiosna, 519 - lato, 520 - jesień, 521 - zima, 522 - wiosna, 523 - lato, 524 - jesień, 525 - zima, 526 - wiosna, 527 - lato, 528 - jesień, 529 - zima, 530 - wiosna, 531 - lato, 532 - jesień, 533 - zima, 534 - wiosna, 535 - lato, 536 - jesień, 537 - zima, 538 - wiosna, 539 - lato, 540 - jesień, 541 - zima, 542 - wiosna, 543 - lato, 544 - jesień, 545 - zima, 546 - wiosna, 547 - lato, 548 - jesień, 549 - zima, 550 - wiosna, 551 - lato, 552 - jesień, 553 - zima, 554 - wiosna, 555 - lato, 556 - jesień, 557 - zima, 558 - wiosna, 559 - lato, 560 - jesień, 561 - zima, 562 - wiosna, 563 - lato, 564 - jesień, 565 - zima, 566 - wiosna, 567 - lato, 568 - jesień, 569 - zima, 570 - wiosna, 571 - lato, 572 - jesień, 573 - zima, 574 - wiosna, 575 - lato, 576 - jesień, 577 - zima, 578 - wiosna, 579 - lato, 580 - jesień, 581 - zima, 582 - wiosna, 583 - lato, 584 - jesień, 585 - zima, 586 - wiosna, 587 - lato, 588 - jesień, 589 - zima, 590 - wiosna, 591 - lato, 592 - jesień, 593 - zima, 594 - wiosna, 595 - lato, 596 - jesień, 597 - zima, 598 - wiosna, 599 - lato, 600 - jesień, 601 - zima, 602 - wiosna, 603 - lato, 604 - jesień, 605 - zima, 606 - wiosna, 607 - lato, 608 - jesień, 609 - zima, 610 - wiosna, 611 - lato, 612 - jesień, 613 - zima, 614 - wiosna, 615 - lato, 616 - jesień, 617 - zima, 618 - wiosna, 619 - lato, 620 - jesień, 621 - zima, 622 - wiosna, 623 - lato, 624 - jesień, 625 - zima, 626 - wiosna, 627 - lato, 628 - jesień, 629 - zima, 630 - wiosna, 631 - lato, 632 - jesień, 633 - zima, 634 - wiosna, 635 - lato, 636 - jesień, 637 - zima, 638 - wiosna, 639 - lato, 640 - jesień, 641 - zima, 642 - wiosna, 643 - lato, 644 - jesień, 645 - zima, 646 - wiosna, 647 - lato, 648 - jesień, 649 - zima, 650 - wiosna, 651 - lato, 652 - jesień, 653 - zima, 654 - wiosna, 655 - lato, 656 - jesień, 657 - zima, 658 - wiosna, 659 - lato, 660 - jesień, 661 - zima, 662 - wiosna, 663 - lato, 664 - jesień, 665 - zima, 666 - wiosna, 667 - lato, 668 - jesień, 669 - zima, 670 - wiosna, 671 - lato, 672 - jesień, 673 - zima, 674 - wiosna, 675 - lato, 676 - jesień, 677 - zima, 678 - wiosna, 679 - lato, 680 - jesień, 681 - zima, 682 - wiosna, 683 - lato, 684 - jesień, 685 - zima, 686 - wiosna, 687 - lato, 688 - jesień, 689 - zima, 690 - wiosna, 691 - lato, 692 - jesień, 693 - zima, 694 - wiosna, 695 - lato, 696 - jesień, 697 - zima, 698 - wiosna, 699 - lato, 700 - jesień, 701 - zima, 702 - wiosna, 703 - lato, 704 - jesień, 705 - zima, 706 - wiosna, 707 - lato, 708 - jesień, 709 - zima, 710 - wiosna, 711 - lato, 712 - jesień, 713 - zima, 714 - wiosna, 715 - lato, 716 - jesień, 717 - zima, 718 - wiosna, 719 - lato, 720 - jesień, 721 - zima, 722 - wiosna, 723 - lato, 724 - jesień, 725 - zima, 726 - wiosna, 727 - lato, 728 - jesień, 729 - zima, 730 - wiosna, 731 - lato, 732 - jesień, 733 - zima, 734 - wiosna, 735 - lato, 736 - jesień, 737 - zima, 738 - wiosna, 739 - lato, 740 - jesień, 741 - zima, 742 - wiosna, 743 - lato, 744 - jesień, 745 - zima, 746 - wiosna, 747 - lato, 748 - jesień, 749 - zima, 750 - wiosna, 751 - lato, 752 - jesień, 753 - zima, 754 - wiosna, 755 - lato, 756 - jesień, 757 - zima, 758 - wiosna, 759 - lato, 760 - jesień, 761 - zima, 762 - wiosna, 763 - lato, 764 - jesień, 765 - zima, 766 - wiosna, 767 - lato, 768 - jesień, 769 - zima, 770 - wiosna, 771 - lato, 772 - jesień, 773 - zima, 774 - wiosna, 775 - lato, 776 - jesień, 777 - zima, 778 - wiosna, 779 - lato, 780 - jesień, 781 - zima, 782 - wiosna, 783 - lato, 784 - jesień, 785 - zima, 786 - wiosna, 787 - lato, 788 - jesień, 789 - zima, 790 - wiosna, 791 - lato, 792 - jesień, 793 - zima, 794 - wiosna, 795 - lato, 796 - jesień, 797 - zima, 798 - wiosna, 799 - lato, 800 - jesień, 801 - zima, 802 - wiosna, 803 - lato, 804 - jesień, 805 - zima, 806 - wiosna, 807 - lato, 808 - jesień, 809 - zima, 810 - wiosna, 811 - lato, 812 - jesień, 813 - zima, 814 - wiosna, 815 - lato, 816 - jesień, 817 - zima, 818 - wiosna, 819 - lato, 820 - jesień, 821 - zima, 822 - wiosna, 823 - lato, 824 - jesień, 825 - zima, 826 - wiosna, 827 - lato, 828 - jesień, 829 - zima, 830 - wiosna, 831 - lato, 832 - jesień, 833 - zima, 834 - wiosna, 835 - lato, 836 - jesień, 837 - zima, 838 - wiosna, 839 - lato, 840 - jesień, 841 - zima, 842 - wiosna, 843 - lato, 844 - jesień, 845 - zima, 846 - wiosna, 847 - lato, 848 - jesień, 849 - zima, 850 - wiosna, 851 - lato, 852 - jesień, 853 - zima, 854 - wiosna, 855 - lato, 856 - jesień, 857 - zima, 858 - wiosna, 859 - lato, 860 - jesień, 861 - zima, 862 - wiosna, 863 - lato, 864 - jesień, 865 - zima, 866 - wiosna, 867 - lato, 868 - jesień, 869 - zima, 870 - wiosna, 871 - lato, 872 - jesień, 873 - zima, 874 - wiosna, 875 - lato, 876 - jesień, 877 - zima, 878 - wiosna, 879 - lato, 880 - jesień, 881 - zima, 882 - wiosna, 883 - lato, 884 - jesień, 885 - zima, 886 - wiosna, 887 - lato, 888 - jesień, 889 - zima, 890 - wiosna, 891 - lato, 892 - jesień, 893 - zima, 894 - wiosna, 895 - lato, 896 - jesień, 897 - zima, 898 - wiosna, 899 - lato, 900 - jesień, 901 - zima, 902 - wiosna, 903 - lato, 904 - jesień, 905 - zima, 906 - wiosna, 907 - lato, 908 - jesień, 909 - zima, 910 - wiosna, 911 - lato, 912 - jesień, 913 - zima, 914 - wiosna, 915 - lato, 916 - jesień, 917 - zima, 918 - wiosna, 919 - lato, 920 - jesień, 921 - zima, 922 - wiosna, 923 - lato, 924 - jesień, 925 - zima, 926 - wiosna, 927 - lato, 928 - jesień, 929 - zima, 930 - wiosna, 931 - lato, 932 - jesień, 933 - zima, 934 - wiosna, 935 - lato, 936 - jesień, 937 - zima, 938 - wiosna, 939 - lato, 940 - jesień, 941 - zima, 942 - wiosna, 943 - lato, 944 - jesień, 945 - zima, 946 - wiosna, 947 - lato, 948 - jesień, 949 - zima, 950 - wiosna, 951 - lato, 952 - jesień, 953 - zima, 954 - wiosna, 955 - lato, 956 - jesień, 957 - zima, 958 - wiosna, 959 - lato, 960 - jesień, 961 - zima, 962 - wiosna, 963 - lato, 964 - jesień, 965 - zima, 966 - wiosna, 967 - lato, 968 - jesień, 969 - zima, 970 - wiosna, 971 - lato, 972 - jesień, 973 - zima, 974 - wiosna, 975 - lato, 976 - jesień, 977 - zima, 978 - wiosna, 979 - lato, 980 - jesień, 981 - zima, 982 - wiosna, 983 - lato, 984 - jesień, 985 - zima, 986 - wiosna, 987 - lato, 988 - jesień, 989 - zima, 990 - wiosna, 991 - lato, 992 - jesień, 993 - zima, 994 - wiosna, 995 - lato, 996 - jesień, 997 - zima, 998 - wiosna, 999 - lato, 1000 - jesień

Podlewaj aloes:

* - raz w tygodniu

** - dwa razy w tygodniu

*** - raz w tygodniu